

CONSILIUL COPIILOR, SOLUȚIA PENTRU REPREZENTAREA COPILOR LĂSAȚI ÎN GRIJA STATULUI

VIȘINEL COSTEL BALAN*

RĂZVAN BĂDĂU**

Abstract:

The national analysis on how DGASPCs (General Directorates of Social Assistance and Child Protection) facilitate the self-representation process of children under state care is an important and necessary endeavour in the context of child protection. In this regard, the attention given to the accurate representation of children within protective institutions is a key aspect in ensuring their harmonious development.

It is important for children's representation to be formalised, allowing for transparency and accessibility to all those who wish to be involved. Additionally, special attention must be given to developing independent living skills and preparing children for adulthood. This way, children can develop critical thinking abilities and express their opinions, enabling their involvement in decision-making processes.

Keywords: Children's Council, Voice of Abandoned Children, self-representation, representation structures

Résumé :

L'analyse nationale sur la manière dont les DGASPC (Directions Générales de l'Assistance Sociale et de la Protection de l'Enfance) facilitent le processus d'autoreprésentation des enfants pris en charge par l'État constitue une démarche importante et nécessaire dans le contexte de la protection de l'enfance. À cet égard, l'attention portée à une représentation correcte des enfants au sein des institutions d'accueil est un aspect clé pour assurer leur développement harmonieux.

Il est important que la représentation des enfants soit formalisée afin d'assurer la transparence et l'accessibilité à tous ceux qui souhaitent s'impliquer. De plus, une attention particulière doit être accordée à l'acquisition de compétences d'autonomie et à la préparation des enfants à la vie adulte. Ainsi, les enfants peuvent développer des compétences de pensée critique et d'expression de leurs opinions, afin d'être impliqués dans les processus décisionnels.

Mots-clés : Conseil des enfants, Voix des enfants abandonnés, autoreprésentation, structures de représentation

* Drd., Școala Națională de Studii Politice și Administrative București, e-mail: visinel.balan.drd@politice.ro;

** Drd., Universitatea din București, e-mail: razvan.badau@s.unibuc.ro;

În ultimul veac, adopția, reprezentarea și bunăstarea copiilor aflați în grija statului a suferit o metamorfoză majoră. Dacă în perioada Antichității, copiii abandonati erau înfiați doar pentru scopurile patrimoniale ale binefăcătorilor lor, adoptatori ce urmăreau să profite de competențele sau antecedentele minorilor, în ultimii 100 de ani s-a constatat o schimbare de paradigmă, deoarece dorințele adoptaților și ale adoptatorilor se întrepătrund, de cele mai multe ori, fiecare persoană primind în acest proces complex de la celălalt o parte din ceea ce îi lipsea.¹

Fie că vorbim despre o familie care a constatat că nu poate avea urmași biologici, fie că descoperim un mecanism în care un individ a decis că este momentul să își asume îngrijirea unui minor, chiar dacă nu formează un cuplu sau a trecut printr-un divorț, procesul de adopție este complet schimbat în mileniul trei, urmărindu-se interesul superior al copilului.

Conform informațiilor publice pe site-ul² Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA) se poate sublinia faptul că anual mii de copii sunt plasați în sistemul de protecție, iar doar o minoritate dintre aceștia reușesc să fie adoptați și, prin urmare, să părăsească statutul de tutelat al statului. Dintre copiii declarați ca fiind eligibili pentru adopție, un număr semnificativ caută natural să fie adoptați în primii ani ai vieții. Copiii se atașează atât de mult după câteva săptămâni petrecute în sistem, încât îngrijitorii, consilierii, psihologii, chiar și directorii de centru aud deseori expresia „mamă” sau „tată” în adresarea directă. În aceeași ordine de idei, întrebarea pe care o adresăm și la care încercăm să răspundem în acest articol este în strânsă legătură cu dreptul la reprezentare pe care îl au copiii sau tinerii ce rămân în sistem, care nu au șansa unei adopții naționale sau internaționale.

De aceea, ne propunem să aflăm care sunt resorturile tinerilor de a rămâne în sistem și de a căuta să fie reprezentați prin structuri oficiale în fața autorității, cum trec peste trauma celui de-al doilea abandon³ și cât de relevantă este educația pentru tinerii lăsați în grija statului.

Ipoteza de la care pornește lucrarea de față este că reprezentarea copiilor lăsați în grija statului poate fi direct proporțională cu modul în care evoluează Consiliul Copiilor creat pentru și de către minorii aflați cu măsura protecției speciale.

Ca urmare a răspunsului primit de la ANPDCA am aflat că până la sfârșitul anului trecut, la nivelul întregii țări, funcționau peste 1100 de servicii

¹ Lazăr Vlăsceanu, Cătălin Zamfir, *Dicționar de sociologie*, București: Editura Babel, 1998, p. 19.

² www.anpdca.ro

³ [*Acest al doilea abandon este resimțit mult mai grav, pentru că are loc la o vârstă la care este conștientizat, și are drept consecință o traumă care, de regulă, duce la eșec școlar și tulburări de comportament, ce îi conduc pe copii atât către psihiatrizare, cât și către școlarizare specială*], Copiii lui IROD, Raport moral asupra copiilor lăsați în grija statului, editura Humanitas, 2019, pag. 51;

rezidențiale destinate protecției și apărării copiilor. Considerăm că toți copiii din sistemul de îngrijire, fie că se află sau nu în centrele rezidențiale, au nevoie să fie implicați în luarea deciziilor care îi privesc, pentru a putea fi pregătiți pentru viața independentă ce îi așteaptă după ieșirea din îngrijire, la vârsta de 18 ani sau, mai târziu, la 26 de ani.

În altă ordine de idei, Erik Erikson, expertul în dezvoltare psihologică⁴, indică încă din secolul trecut faptul că perioadele pubertății și a adolescenței reprezintă etape vitale în formarea unui tânăr adult aflat în căutarea sensului vieții. De asemenea, „*presiunile puternice din partea părinților sau a societății pot determina dezorientarea și disperarea adolescentului; acestea au ca rezultat înstrăinarea fizică sau psihică de mediile normale, iar în cazurile extreme ale difuziunii rolului, tânărul poate adopta o identitate negativă. Spre deosebire de băieți, fetele se maturizează diferit în ceea ce privește identitatea, acestea manifestând tendința de amânare a dezvoltării identității până la găsirea partenerului de viață, care are un rol important în determinarea statutului lor.*”⁵.

De fiecare dată când un copil trecut de vârsta de 12 ani lăsat în grija statului observă cazuri de abuzuri, discriminare, rasism sau xenofobie în jurul său, de data aceasta din partea celor care au obligația de a-l proteja, perspectiva sa asupra lumii poate fi alterată, adoptând un comportament contrar normelor și regulilor existente. De aceea, integrarea și consultarea tinerilor reprezintă concepte fundamentale în dezvoltarea lor armonioasă. Consultarea și implicarea copiilor presupun formarea unor deprinderi de viață independentă și pregătirea pentru viața de adult. Chiar dacă în centre se organizează activități pentru formarea deprinderilor de viață independentă, copiii nu sunt implicați în procesul decizional, așadar nu își pot exprima opiniile, deși acest proces, în teorie, este construit special pentru ei. Cum pot beneficia copiii și tinerii de condiții mai bune în centre, adaptate nevoilor, dacă nu sunt consultați?

În același timp, Legea 272/2004 – privind protecția și promovarea drepturilor copilului, prevede obligativitatea de a permite copiilor să-și exprime punctul de vedere, ideile și opiniile, începând cu vârsta de zece ani și, cu unele excepții, chiar mai devreme. Mai mult decât atât, toate măsurile incluse în planul individual de protecție al fiecărui copil lăsat în grija statului ar trebui stabilite și prin consultarea copiilor, de la stabilirea meniului zilnic, cumpărarea hainelor, petrecerea timpului liber, la grija pentru sănătate și educație. Copiii trebuie să-și cunoască drepturile, trebuie încurajați să comunice cu cei care au grijă de ei, să sesizeze problemele și nevoile pe care le au și, în același timp, să primească sprijin din partea personalului care îi are în îngrijire.

⁴ Erik Erikson, <https://psychology.fas.harvard.edu/people/erik-erikson>.

⁵ Erick H. Erikson, *Childhood and Society*, 1977, editura Paladin Grafton Books;

Avem convingerea că modalitatea relevantă de prevenire a încălcării drepturilor copilului constă în facilitarea creării și accesării unor mecanisme adecvate și eficiente de formulare și soluționare a problemelor cu care se confruntă, cu ajutorul unor organisme independente de cele care se află la conducerea centrelor rezidențiale, direct sau indirect. Spre exemplu, un studiu publicat de Fondul Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF) România arată că „doi din trei copii din sistemul de protecție specială nu sunt consultați cu privire la opiniile și preferințele lor”⁶. În lumina situației actuale, necesitatea abordării cu maximă seriozitate a tuturor aspectelor asociate protejării intereselor copiilor plasați în îngrijire revine în sarcina angajaților responsabili cu îndeplinirea acestei misiuni, care au rolul să garanteze respectarea drepturilor acestora. Având în vedere că în 16 ani au fost efectuate doar 212 apeluri la „telefonul copilului” din centre rezidențiale⁷, reiese că adolescenții și copiii din centrele rezidențiale folosesc într-o mică măsură „telefonul copilului” pentru sesizarea abuzurilor sau a neajunsurilor pe care le au în centre, nu pentru că aceste situații limită nu ar exista, ci probabil pentru că nu au fost informați că beneficiază de acest instrument sau pentru că nu au încredere că discuția cu persoana de la capătul liniei rămâne privată și nu dăunează minorului.

În contextul protecției speciale și a accesului la servicii de asistență pentru copii, se remarcă introducerea telefonului copilului 119, care reprezintă un nou serviciu administrat de DGASPC-uri începând cu anul 2022. Cu toate acestea, trebuie menționat faptul că acest serviciu poate fi inaccesibil pentru tinerii aflați cu măsura protecției speciale din cauza perspectivelor complexe și dificultăților de natură emoțională și psihologică cu care se confruntă astfel de copii. Pe lângă faptul că pot întâmpina dificultăți emoționale și psihologice, în special în situațiile de abuz sau neglijare, există de asemenea riscul ca cei care răspund la apel să fie cei care i-au abuzat, motiv pentru care pot avea temeri în legătură cu utilizarea acestui serviciu. De aceea, accesarea acestui serviciu poate fi întâmpinată cu dificultăți, mai ales în cazul tinerilor care sunt instituționalizați în centre de plasament sau rezidențiale care le oferă un confort limitat și resurse limitate pentru a face față unor probleme grave. În acest sens, este necesară explorarea unor metode de îmbunătățire a serviciilor de protecție și de asistență pentru copii, precum și a modului în care se poate asigura o comunicare eficientă și sigură între copii și autoritățile competente, în special în cazuri de protecție specială. De asemenea, este important să se

⁶ Manuela Stănculescu, Vlad Grigoraș, Emil Teșliuc, Voichița Pop, *România: Copiii din sistemul de protecție a copilului*, București: Editura Alpha MDN, 2016, p. 43.

⁷ Vlad Alexandrescu, *Copiii lui Irod – Raport moral asupra copiilor lăsați în grija statului*, București: Editura Humanitas, 2019, p. 70.

ia în considerare nevoile și perspectiva copiilor atunci când se dezvoltă noi servicii și sisteme de protecție, astfel încât măsurile luate să răspundă eficient la problemele și nevoile acestora.

Pe de altă parte, Asociația Telefonul Copilului este o entitate privată care oferă servicii diferite, cum ar fi suport psihologic sau consiliere telefonică pentru problemele emoționale sau comportamentale ale copiilor și adolescenților. Această linie de telefon poate fi folosită de oricine, nu doar de copiii din centrele rezidențiale. Cu toate acestea, este important să se acorde mai multă atenție informării copiilor din centrele rezidențiale cu privire la existența „telefonului copilului” și cum poate fi utilizat pentru a-și face auzită vocea și a-și exprima problemele. Este important să se asigure minorilor că discuțiile lor sunt confidențiale, astfel încât să ofere o mai mare încredere în utilizarea acestei linii telefonice. În acest fel, s-ar putea observa o creștere a apelurilor la „telefonul copilului” din centrele rezidențiale, ceea ce ar putea duce la o îmbunătățire a situației copiilor și adolescenților din aceste centre.

În centrele de plasament și rezidențiale din România, sunt întâlnite situații care ating nivelul absurdului, unde copiii aflați în suferință nu beneficiază de îngrijire medicală, deși legea prevede accesul gratuit la astfel de intervenții. Minorii se află într-o stare de dependență reală față de personalul centrelor, chiar și după ce aceștia părăsesc centrul la vârsta de 18 ani sau 26 de ani și își încep viața în societate. În mod frecvent, angajații din domeniul asistenței sociale minimalizează cererile copiilor, mai ales cele exprimate verbal⁸. Cu toate acestea, atunci când sunt redactate pe hârtie, sub forma unei cereri obișnuite, cei responsabili au obligația de a examina această solicitare și de a o respinge sau de a o aproba, ținând cont de argumente.

În ultimii ani, realitatea cotidiană ne-a demonstrat, nu de puține ori, că sunt persoane care aleg, contrar bunelor moravuri și a legilor existente pe plan național și internațional, să acționeze într-un mod reprobabil când primesc solicitări scrise din partea copiilor, încălcând drepturile și libertățile prevăzute în Convenția ONU. Aceste imixtiuni ar trebui evidențiate, analizate și oprite numaidecât. Copiii care primesc astfel de tratamente au două variante: să creeze o punte între drepturile pe care le au și legislația în vigoare, chiar și cu sprijinul unui consiliu creat special pentru a le ușura parcursul în timp ce au măsura protecției speciale sau să renunțe inerent la o parte din drepturile lor. Nu în ultimul rând, considerăm că lipsa accesului copiilor la informare adecvată referitoare la luarea deciziilor privind starea de sănătate fizică, psihică sau sexuală

⁸ Din declarațiile făcute de tinerii intervievați despre importanța unei structuri de reprezentare la nivelul centrelor de plasament și rezidențiale.

și asigurarea accesului la tratament adecvat, reprezintă încălcări flagrante ale principiilor și prevederilor internaționale în materie de drepturi ale copilului.

Considerăm că este absolut necesar ca acești copii și tineri să beneficieze de instruire și informații elementare privind drepturile pe care le au în centre și cele pe care le vor avea după ce părăsesc centrele. Acestea le vor permite să dobândească deprinderi de viață independentă. Imediat după ce părăsesc sistemul de protecție specială, aceștia vor trebui să încheie singuri un contract de muncă, un contract de închiriere, să-și plătească taxele, să călătorească independent, să cunoască ce este un oficiu pentru ocuparea forței de muncă, cum să beneficieze de servicii medicale, cum funcționează o administrație, de la una de bloc până la una de localitate. Cum pot să învețe copiii care sunt în grijă statului să facă acest lucru singuri, atâta timp cât nu li s-a explicat niciodată ce înseamnă o cerere sau o plângere privind denunțarea abuzului?

În ultimii ani, s-a observat o creștere a interesului față de abordarea academică în diferite domenii, inclusiv în ceea ce privește drepturile copilului. În acest sens, Convenția ONU cu privire la drepturile copilului este un instrument de bază care subliniază importanța exprimării libere a opiniei copiilor. Articolul 12 din Convenție specifică corelarea strânsă dintre dreptul la exprimarea liberă a opiniei și ascultarea acestor opinii în luarea deciziilor care îi privesc pe copii. Acest articol prevede că statele membre trebuie să asigure copiilor dreptul la liberă exprimare, astfel încât aceștia să poată exprima propriile opinii și să fie ascultați în toate problemele care îi afectează. Copiii au dreptul să fie consultați și să li se ia în considerare punctele de vedere în deciziile care îi privesc. De asemenea, copiii trebuie să aibă acces la informații și idei din diferite surse, inclusiv din mass-media. Statele membre trebuie să asigure protecția copiilor împotriva influențelor care ar putea amenința dreptul lor la libera exprimare. Mai mult decât atât, Comitetul pentru Drepturile Copilului evidențiază în punctul 97 dreptul copiilor de a-și exprima opinia în contextul îngrijirii alternative, prin intermediul unor mecanisme special create în acest sens⁹.

Unul dintre aceste mecanisme este reprezentat de un consiliu reprezentativ al copiilor, semnificativ pentru a se asigura dreptul lor fundamental la exprimarea opiniei și la luarea în considerare a acestora în elaborarea și punerea în aplicare a politicii și a regulilor instituției de îngrijire rezidențială. Așadar, un organism internațional, prevede *expressis verbis* înființarea acestui organism deliberativ care are rolul de a facilita parcursul copiilor în instituțiile rezidențiale în care se află. Prin intermediul unor mecanisme precum consiliile reprezentative ale copiilor, înființate în cadrul instituțiilor de îngrijire rezidențială, se poate

⁹ Manual de drept european privind drepturile copilului, https://echr.coe.int/Documents/Handbook_rights_child_ROM.pdf;

asigura o implicare efectivă a copiilor în procesul decizional care îi privește și o îmbunătățire a situației lor în astfel de instituții.

În plan regional, avem Recomandarea CM/Rec(2011) 12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei cu privire la drepturile copilului și serviciile sociale adaptate copiilor și familiei¹⁰, unde este subliniat inclusiv dreptul la participare prin cele trei forme ale sale: consultativă, colaborativă și condusă de copii. De asemenea, Consiliul Europei pune accentul pe informare, sprijin, ascultare și consimțământ când scoate în evidență serviciile sociale aflate la disponibilitatea minorilor.

În ceea ce privește legislația autohtonă, una dintre responsabilitățile permanente ale Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopției este „asigurarea condițiilor necesare respectării dreptului fundamental de participare a copiilor aflați cu măsura protecției speciale în centre rezidențiale în luarea deciziilor care-i privesc în mod direct”¹¹.

În urma solicitărilor făcute de Vișinel Balan, Vicepreședinte¹² al Autorității Naționale pentru Protecția Drepturilor Copilului și Adopție (ANPDCA), un număr de 32 din 47 de Direcții Generale pentru Asistență Socială și Protecția Copilului (DGASPC) din România au răspuns. Acestea au fost analizate pentru a evalua modul în care instituțiile de ocrotire a copiilor la nivel local promovează reprezentarea copiilor în diferite structuri de autoreprezentare. Scopul acestei analize a fost de a îmbunătăți mecanismele folosite de instituții pentru a asigura reprezentarea copiilor în mod corespunzător, și în acest sens au fost adresate două întrebări, după cum urmează:

- *Dacă există această structură, care este mecanismul de funcționare al acesteia și regularitatea întrunirilor, astfel încât copiii să fie informați despre posibilitatea implicării și intervenției lor active atât în ceea ce privește viața proprie, cât și în viața socială?*
- *Există la nivelul direcției pe care o reprezentați sau la nivelul centrelor rezidențiale pe care le coordonați o structură care să-i reprezinte și să-i implice pe copii în procesele și deciziile privind propria viață?*¹³

Dintre răspunsurile primite, 21 din cele 32 de direcții au confirmat că există o structură de reprezentare a copiilor din rândul acestora, prin care

¹⁰ Recomandarea CM/Rec(2011)12 a Comitetului de Miniștri către Statele Membre privind drepturile copiilor și serviciile sociale în beneficiul copiilor și al familiilor, <https://rm.coe.int/16806b7ee2>, p. 3.

¹¹ Ordinul de Ministru nr. 25/2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială.

¹² Martie 2022 – martie 2023.

¹³ Conform circularei înaintată Direcțiilor din toată țara.

vocea lor este auzită. Pentru unele dintre cele 11 direcții care au infirmat existența unei structuri de reprezentare a copiilor din rândul celor aflați cu măsura protecției speciale în centrele rezidențiale, avem o serie de argumente, după cum urmează:

Specificăm că la nivelul fiecărei unități rezidențiale, beneficiarii au la dispoziție Registrul de sugestii și reclamații – DGASPC Sector 5;

Copiii și tinerii aflați sub măsura de protecție specială în centrele rezidențiale din subordinea DGASPC nu și-au exprimat intenția și nu au inițiat demersuri în vederea asocierii într-o structură formală care să-i reprezinte – DGASPC Dolj;

O astfel de structură n-ar face decât să creioneze un mediu neprielnic și rigid, care contravine vieții de familie – DGASPC Galați;

În perioada următoare vor fi realizate demersuri la nivelul structurilor rezidențiale în vederea informării copiilor cu privire la posibilitatea de a-și organiza un grup de reprezentare, care să fie consultat periodic sau ori de câte ori e nevoie pentru luarea deciziilor – DGASPC Giurgiu;

Personalul din centre informează și consiliază copiii cel puțin odată pe an cu privire la dreptul de a-și spune opinia – DGASPC Constanța.

Totodată, trebuie precizat că 15 Direcții Generale pentru Asistență Socială și Protecția Copilului nu au răspuns solicitării Autorității. În cazul acestora nu știm dacă există sau nu o structură ori un grup de inițiativă care să reprezinte vocea copiilor din rândul copiilor aflați cu măsura protecției speciale din centre rezidențiale, dar este foarte probabil că în fiecare județ în care DGASPC nu a răspuns, să nu existe un for fundamental pentru copiii aflați în grija statului.

Cu toate acestea, cele 21 de direcții care au confirmat existența unei structuri de reprezentare a copiilor, au precizat că mecanismul de funcționare constă în organizarea de întâlniri regulate între copii, personalul tehnic și asistenții sociali pentru a discuta problemele și nevoile acestora și pentru a găsi soluții împreună. De asemenea, au fost menționate alte forme de implicare a copiilor, cum ar fi voluntariatul în cadrul centrului, organizarea de evenimente culturale și sportive sau crearea unor grupuri de inițiativă prin care copiii își pot exprima ideile și propunerile lor privind viața lor în centrele rezidențiale.

Chiar dacă există o varietate de abordări și opinii cu privire la modul în care ar trebui să funcționeze o structură de reprezentare a copiilor, este încurajator faptul că multe direcții sunt preocupate de acest aspect și încearcă să implice copiii în deciziile care îi privesc. Este important să se promoveze

o cultură a participării active a copiilor, care să le recunoască dreptul de a fi ascultați și de a-și exprima liber opiniile și sugestiile.

În aceeași ordine de idei, înainte de adoptarea Ordinului nr. 25/2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială, a existat Ordinul nr. 21/2004 pentru aprobarea standardelor minime obligatorii privind serviciile pentru protecția copilului de tip rezidențial, în vigoare de la 1 ianuarie 2005 până în 10 februarie 2019, ulterior fiind abrogat.

În cadrul Ordinului nr. 21/2004, standardul 8, a existat o prevedere clară cu privire la consultarea și participarea copiilor, precum și a familiei și altor persoane importante pentru copil și procedurile de realizare a acestor consultări (de exemplu, discuții individuale și de grup, Consiliul Copiilor, consemnarea în registrul de opinii și sugestii, protocoale de înțelegere). Acest Consiliu al Copiilor trebuia să fie operațional la nivel de serviciu rezidențial, la nivelul mai multor servicii rezidențiale sau la nivel județean ori local al sectoarelor municipiului București.

Din motivația celor de la DGASPC Bacău reiese că a existat acest Consiliul al Copiilor, însă după publicarea Ordinului 25/2019, care abrogă Ordinul 21/2004, această structură de reprezentare a copiilor din rândul copiilor este desființată. Din păcate, desființarea acestei structuri poate fi văzută ca un pas înapoi în asigurarea respectării drepturilor copiilor și a nevoilor lor. Este important ca autoritățile să iasă în întâmpinarea copiilor și să le acorde o mai mare voce în procesele decizionale care îi afectează.

În acest sens, pornind de la expunerea de mai sus, considerăm oportun să fie asigurate condițiile obligatorii pentru dezvoltarea unor structuri de reprezentare la nivelul fiecărui județ, pe lângă DGASPC, din rândul copiilor aflați cu măsura protecției speciale într-un centru rezidențial (modelul Consiliul Copiilor, Consiliul Elevilor), pentru garantarea respectării dreptului fundamental la participare a copilului.

Pentru a răspunde acestei nevoi reale, prin care copiii să se auto-reprezinte în relația cu instituția de protecție specială, ar trebui completat Ordinul nr. 25/2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială, la Modulul VII, pentru a permite legiferarea consiliul copilului în conformitate cu recomandările Recomandarea CM/Rec(2011) 12 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei cu privire la drepturile copilului și serviciile sociale adaptate copiilor și familiei. În acest sens, se poate completa secțiunea Drepturi și Etică (Standardele 1-3), obligativitatea desfășurării (înființării și dezvoltării) la nivelul fiecărui județ a unei structuri de auto-reprezentare pentru copiii

aflați cu măsura protecției speciale la nivelul județului, spre exemplu Consiliul Copiilor.

Așadar, ținem să subliniem relevanța creării unui cadru normativ aplicabil în care dreptul la reprezentare să devină un pilon fundamental în dezvoltarea unor copii care, după finalizarea învățământului obligatoriu, ajung în sistemul superior de educație sau pe piața muncii și au nevoie de competențe dobândite inclusiv în anii în care au avut măsura protecției speciale. Mai mult decât atât, considerăm că vicisitudinile întâmpinate în perioada în care se află în grija statului pot fi estompate sau diminuate prin aceste întâlniri periodice în care tinerii dezbat și se auto-reprezintă, într-un cadru formal, conform legislației în vigoare. Copiii au drepturi oficiale stipulate și asumate în peste 190 de țări de mai mult de trei decenii. Unele state au acționat numai decît, înțelegând rolul copilului și modul în care societatea poate fi dezvoltată cu ajutorul acestuia. Altele, având alte priorități, au ales ca drepturile copilului să fie trecute, deseori, la capitolul „și altele” sau amânate pentru „rectificările bugetare din toamnă”.

Dreptul la reprezentare nu necesită un efort financiar. Dimpotrivă, marea majoritate a acestor organisme ce vor fi înființate sau activate de facto, nu doar de jure, necesită un buget insignifiant, raportat la veniturile pe care le au instituțiile ce au obligația de a respecta și promova interesul superior al copilului. Statul român trebuie să realizeze un singur lucru pentru ca toți copiii lăsați în grija sa să nu mai treacă prin traumele prin care au trecut deja. Statul trebuie să respecte legislația internațională în vigoare, mai ales în ceea ce privește dreptul la reprezentare.

Consiliul Copiilor ar oferi o platformă sigură și adecvată pentru copiii din sistemul de protecție specială prin care să se exprime și să-și ofere perspectiva în deciziile care le afectează în mod direct. Copiii ar avea ocazia să se implice în procesul decizional și să fie consultați în ceea ce privește condițiile de cazare, activitățile și serviciile sociale oferite, precum și calitatea îngrijirii și supervizării. Auto-reprezentarea ar putea consolida încrederea și respectul între copii și lucrătorii din domeniul protecției speciale. Copiii ar deveni înțeleși și apreciați ca parteneri egali în procesul de luare a deciziilor și ar dobândi o mai mare autonomie și responsabilitate personală. În plus, lucrătorii ar dobândi un mai mare înțeles al nevoilor și preocupărilor copiilor și ar dezvolta metode mai eficiente de comunicare și sprijin. Auto-reprezentarea ar putea oferi copiilor o oportunitate unică de a-și dezvolta abilitățile de lider și a-și crește încrederea în propriile abilități. Ei ar învăța să lucreze în echipă, să își exprime ideile și să ia decizii în beneficiul general al tuturor copiilor din sistemul de protecție specială.

Este important de remarcat că au existat inițiative care au încurajat implicarea copiilor în structuri organizate, cu scopul de a-și afirma drepturile

și de a fi consultați și ascultați. Un exemplu în acest sens este DGASPC Călărași, Covasna, DGASPC Sector 6 s.a.

Scopul Consiliului Copiilor este de a asigura un spațiu de dezbatere unde copiii pot înainta probleme lor și împreună să caute soluții – DGASPC Călărași;

Copiii sunt reprezentați de structuri specifice, care în unele case au denumirea de Consiliul Copiilor – DGASPC Covasna;

Biroul Executiv a preluat atribuțiile de organizare a întâlnirilor și se oferă mereu sprijin Consiliului – DGASPC Sector 6.

În concluzie, introducerea unei structuri de auto-reprezentare pentru copiii aflați cu măsura protecției speciale la nivelul județului ar putea aduce multe beneficii atât pentru aceștia, cât și pentru lucrătorii din domeniu și, în general, pentru instituția de protecție specială. Prin urmare, această propunere ar trebui să fie luată în considerare și pusă în aplicare cât mai curând posibil.

Bibliografie:

- Alexandrescu V., (2019), Copiii lui Irod: Raport moral asupra copiilor lăsați în grija statului, București, Editura Humanitas;
- Dan A., Vișinel B, Virgil B, Ana Maria C., (2016), Eșecul Post-instituționalizare, Editura Hecate, București;
- Lazăr Vlăsceanu, Cătălin Zamfir, Dicționar de sociologie, București: Editura Babel, 1998, p. 19;
- Stănculescu M. S., Grigoraș V., Teșliuc E. și Pop V., (2016), România: Copiii din sistemul de protecție a copilului – 2014, Editura Alpha MDN, București;
- Convenția ONU, Comentată;
- Recomandarea CM/Rec(2011)12 a Comitetului de Miniștri către Statele Membre privind drepturile copiilor și serviciile sociale în beneficiul copiilor și al familiilor;
- Ordinul de Ministru nr. 25/2019 privind aprobarea standardelor minime de calitate pentru serviciile sociale de tip rezidențial destinate copiilor din sistemul de protecție specială;
- Teoria Dezvoltării Psihosociale (Erik Eirkson).